

Сошинський С.О., Іванов Д.Д.

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

Про можливості безперервного професійного розвитку для нефрологів

For citation: *Pochki*. 2019;8(4):201-203. doi: 10.22141/2307-1257.8.4.2019.185118

Два роки тому у своєму виступі перед медичною спільнотою професор, ректор НМАПО ім. П.Л. Шупика Вороненко Юрій Васильович запропонував упровадити термін «безперервний професійний розвиток» (БПР) у практику післядипломної освіти лікаря. Тієї ж осені 2017 року було започатковано унікальний для України освітній інтернет-ресурс для безперервного професійного розвитку лікарів — **Accelerator of Medical Information (Акселератор медичної інформації) accemedin.com (Аксемедін)** — український національний ІТ-продукт. На початку 2018 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 302, в якій частково регламентував БПР лікарів в Україні. А у березні 2019 року побачив світ наказ № 466 МОЗ України, що формалізував усі зміни до БПР лікарів в Україні.

За 2018–2019 роки **Аксемедін став найпотужнішим інтернет-ресурсом для лікарів із безперервного професійного розвитку. Станом на жовтень 2019 року Аксемедін обрали понад 45 тисяч практикуючих лікарів з усіх регіонів України, серед яких понад 20 тисяч є активними користувачами (проводять на Аксемедін більше ніж 12 хвилин на день). За даними міжнародної аналітичної служби Proxima Research, Аксемедін визнаний найбільшим українським інтернет-ресурсом, яким користуються лікарі (у всіх категоріях: іноземні та українські інтернет-ресурси).**

В межах підписаних меморандумів з основними українськими установами післядипломної освіти (ліцензованими МОН, такими як НМАПО ім. П.Л. Шупика, ХМАПО, УЖДУ тощо) та іншими провайдером БПР (дієвими медичними асоціаціями лікарів) **Аксемедін** разом із провідними фахівцями (професорами, докторами наук, лідерами професійних медичних асоціацій) сприяє доступу лікарів до легального, україномовного, освітнього та наукового контенту у вигляді статей, модульних онлайн-курсів, медичних конференцій та подій, публікує матеріали спеціалізованих медичних видань (зокрема, міжнародних) тощо.

Сьогодні на **Аксемедін** зібрано понад **2000** модулів україномовних освітніх онлайн-курсів та більше ніж **5000** одиниць контенту з доказової медицини (з урахуванням авторських та майнових прав). Весь контент **Аксемедін** надається користувачам у дистанційній формі (для лікарів первинної, вторинної ланок системи ОЗ та управлінців ОЗ), на підставі чинних протоколів лікування та навчальних планів, погоджених відповідними провайдерами з БПР. Великий масив освітніх даних наведено в розділі «Нефрологія», який включає матеріали з нефрології, дитячої нефрології та суміжних дисциплін за сприяння **Української асоціації дитячих нефрологів (УАДН)**.

Центральні органи виконавчої влади України у 2016–2019 роках видали низку регламентуючих документів щодо системи БПР. Відповідно до вказаних документів українські лікарі отримали можливість доступу до контенту БПР будь-яких провайдерів БПР, проте вимушені щорічно отримувати відповідні сертифікати для того, щоб набрати необхідні **50 балів БПР** (що нараховуються залежно від рівня та інших показників певного освітнього заходу), мають вести, зберігати та надавати на розгляд атестаційним комісіям (які мають приймати рішення щодо підтвердження легітимності свідоцтва лікаря на медичну практику чи непідтвердження) особисте освітнє портфоліо.

На виконання наказу МОЗ № 446 від 22.02.2019 р. **на Аксемедін створена можливість для кожного лікаря безоплатно зберігати, вести та передавати атестаційним комісіям особисте освітнє портфоліо.** Також розпочато інтеграцію із медичними інформаційними системами (e-Health) для унеможливлення корупційних проявів та фальсифікації даних БПР щодо отриманих лікарями знань.

Команда, яка працює над агрегатором Аксемедін — це сучасні програмісти, дизайнери, редактори та маркетологи з лікарською освітою, а також менеджери сфери бізнесу та охорони здоров'я. Створюючи

© 2019. The Authors. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License, CC BY, which allows others to freely distribute the published article, with the obligatory reference to the authors of original works and original publication in this journal.

Для кореспонденції: Іванов Дмитро Дмитрович, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри нефрології і нирково-замісної терапії, Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, вул. Дорогожицька, 9, м. Київ, 04112, Україна; e-mail: ivanovdd@i.kiev.ua

For correspondence: Dmytro D. Ivanov, MD, PhD, Professor, Head of the Department of nephrology and renal replacement therapy, Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education, Dorohozhytska st., 9, Kyiv, 04112, Ukraine; e-mail: ivanovdd@i.kiev.ua

Аксемедін, команда керувалась нагальними потребами українського та світового суспільства щодо:

- зменшення шкоди від лікарських помилок (що призведе до підвищення якості медичної допомоги та оптимізації витрат системи ОЗ);

- підвищення прозорості та зменшення корупційних проявів у системі БПР;

- спрощення для лікаря процесу пошуку потрібного та легітимного контенту БПР (з відповідними сертифікатами та балами БПР);

- відповідності вимогам чинного законодавства, міжнародним нормами етики, зручності для українських лікарів отримання доступу до світового і вітчизняного освітнього контенту БПР, створеного на підставі доказової медицини та можливостей для кожного лікаря надавати більш якісну медичну допомогу пацієнтам.

Відповідно до прийнятих МОЗ та КМУ документів з 1 січня кожен практикуючий лікар має набирати протягом календарного року мінімум 50 балів. І не просто набрати, відвідуючи ті чи інші освітні заходи, а й отримувати відповідні сертифікати, що мають бути зараховані атестаційними комісіями як легітимні. І тут лікаря очікує декілька несподіванок, про які розповімо нижче.

МОЗ інформує, що з 2020 року за кожним лікарем буде закріплено близько 2000 грн (на рік), які будуть списуватись за принципом «гроші йдуть за лікарем» (після отримання лікарем БПР та сертифіката гроші мають зараховуватись на рахунок провайдерів БПР, акредитованих спеціальною агенцією МОЗ). Проте, розуміючи вартість БПР, потрібно знати, що за 2000 грн набрати 50 балів буде практично неможливо. Відповідно, лікарям необхідно буде витратити власні кошти для БПР, зокрема сплачуючи внески у професійні асоціації. Оплата за БПР стосується як проходження курсів у державних закладах післядипломної освіти, так і на освітніх платформах. Перевагою дистанційної форми БПР є зручність використання, економія часу та грошей лікаря.

Проте саме через певні несподіванки у БПР кожному лікарю варто визначити для себе так:

- 1) якими інструментами та послугами БПР (чесними/нечесними/платними/безоплатними) лікар буде користуватись;

- 2) якого провайдера послуг БПР лікар буде обирати і в який спосіб;

- 3) скільки балів (крім 50 обов'язкових) лікар планує для себе набрати за рік;

- 4) як лікар планує фінансувати свій БПР (за чий рахунок буде вчитись?);

- 5) чи у повсякденній роботі буде час і бажання дібрати певну кількість балів БПР, якщо ті, що вже були набрані, атестаційна комісія з певних причин не буде приймати. Наприклад, більшість конференцій, які заявляють, що після їх відвідування можна буде отримати сертифікаті з 10 і навіть з 30 балами, не є легітимними щодо присвоєння такої кількості балів. Така ж ситуація і з численними освітніми установами, громадськими та державними організаціями, інститутами тощо. Їх

ліцензії на освіту (за наявності) ще не свідчать, що надані бали будуть прийняті та зараховані атестаційними комісіями.

Тому вибір лікарем контенту БПР та платформи (на якій лікар зможе обирати провайдерів БПР та отримувати легальні сертифікати) повинен бути виваженим та обачним.

На ринку України діють чимало різноманітних сайтів, які пропонують БПР лікарям. І будуть діяти ще більше. Обирати ресурс для онлайн-розвитку потрібно, зважаючи на рекомендації колег та досвід професійної спільноти. Легкість та простота БПР, обіцянки та красиві ілюстрації можуть бути оманливими, і саме через це лікарю не варто витрачати час на рекламні або «безоплатні» ресурси. Потрібно знати: безоплатне не буває якісним. Хіба якщо така пропозиція — «реklamний капкан».

Вивчаючи ринок та впроваджуючи експерименти з формою оплати лікарями власного БПР (на Аксемедін розпочато впровадження форми онлайн-оплати за БПР з березня 2019 року), провайдери БПР-послуг **стикнулись із проблемою браку в лікарів коштів на платіжних картках** (через невеликі офіційні зарплати) і частими проханнями оплатити готівкою такі послуги або отримати «візит на конференцію» за рахунок фарм-індустрії.

У межах Аксемедін було проведено опитування (вибірка становила 4356 лікарів), щоб з'ясувати шляхи подолання браку в лікаря коштів для онлайн-платежів за БПР тощо. Отримані результати показали, що 83 % лікарів прагнуть мати окрему банківську кредитну карту (з безоплатним користуванням кредитними коштами протягом 90 днів у сумі, що не має перевищувати 1000 грн на місяць). Аксемедін ініціативно пішов назустріч лікарям та започаткував проект із комерційним банком «Банк Траст-Капітал» (Health Care Bank), якій підтримав ініціативу безоплатної видачі кредитних карток лікарям для оплати БПР із щомісячним авансовим лімітом у 1000 гривень.

Дуже важливим питанням є **приналежність лікаря до відповідної асоціації**. Влада планує у стислі терміни прийняти закон про лікарське самоврядування, відповідно до якого всі лікарі будуть врешті-решт отримувати ліцензії та ними відповідати за якість наданої медичної допомоги. Саме тому участь у фаховій асоціації як члена (і відповідна реєстрація (приєднання до асоціації) через Аксемедін) надасть можливість лікарю автоматизованої акредитації та допоможе у подальшому ліцензуванні.

Українська асоціація дитячих нефрологів із 2020 року стає членом Європейської асоціації дитячих нефрологів (ESPN) через сплату членських внесків до УАДН. Із 2020 року УАДН трансформується в **Українську асоціацію нефрологів (УАН)**, що матиме 3 секції — дитячої нефрології, нефрології та междисциплінарну (суміжних дисциплін).

Реєстрація на Аксемедін для членів УАДН (автоматично УАН з 2020 року) дозволить гарантовано отримувати бали, що приймаються атестаційними комісіями

через особисте освітнє портфоліо. Для того щоб бали були гарантовано зараховані атестаційними комісіями, УАДН (УАН) проведе спільно з Аксемедін верифікацію провайдерів БПР і рекомендує своїм членам саме тих, які є якісними та затвердженими МОЗ.

Оплата БПР для членів УАДН (УАН) на Аксемедін буде проводитись з дисконтом від заявленої УАДН (УАН) суми, що за попередніми розрахунками становитиме (для нефрологів) близько 20 тис. гривень на рік. Авансова сплата за БПР буде реалізована через картку банку. При цьому Аксемедін гарантує діяти відповідно до чинного законодавства в межах етики, стратегії компанії та інтересів професійної медичної спільноти.

Потрібно запам'ятати, що в основі нової технології передавання знань у системі БПР лікарів мають бути принципи, які пропонує Аксемедін у співпраці з **Українською асоціацією дитячих нефрологів**: індивідуалізація освіти; навчання на робочому місці (чи у зручному для лікаря місці); ефективний пошук професійної інформації; впровадження єдиного освітнього простору; постійний комп'ютерний самоконтроль знань; дистанційний початковий і завершальний контроль; інформаційна децентралізація неформальної та інформальної освіти; впровадження логіки компетенцій; створення та збереження індивідуального освітнього портфоліо та автоматизованої атестації.

На Аксемедін лікар може обирати не лише свою участь у медичних конференціях, семінарах, майстер-класах, не лише доступ до статей доказової медицини, не лише участь у соціальних опитуваннях чи можливість придбати електронний квиток на тематичне удосконалення (ТУ) верифікованого провайдера БПР. **Лікар може професійно розвиватись на Аксемедін через інноваційні, модульні, авторські онлайн-курси**, які дають можливість детально ознайомитись з освітнім матеріалом у відеоформаті, зберігаючи власний прогрес розвитку і повертаючись до цікавих частин курсу у зручний для лікаря час. Авторами онлайн-курсів, які розміщено на Аксемедін, вже стали 47 відомих спікерів, керівників кафедр, очільників медичних асоціацій та лідерів медичних думок. Зважаючи на унікальну методику сертифікації онлайн-курсів, яка була розроблена Аксемедін спільно із НМАПО ім. П.Л. Шупика та ХМАПО, українські лікарі вже отримали можливість заробляти бали БПР за 50 різними спеціальностями.

Кожен авторський курс дозволяє:

— згадати важливу інформацію тим, хто вже давно не мав на це часу, або отримати доступ до впорядкованого та ретельно викладеного контенту, наданого у зрозумілій та доступній формі;

— здобути нові знання, які допоможуть лікарю приймати правильне клінічне рішення, зважаючи на питання межсекторальної взаємодії.

Найближчим часом на Аксемедін буде створено рейтинг авторів, спікерів та контенту БПР; лікар зможе написати власний відгук, отримати відповідь на будь-яке професійне питання безпосередньо від автора курсу та, за бажанням і наявності відповідних навичок, зможе сам стати автором (використовуючи пропозиції

Академії медичних авторів). **Авторські онлайн-курси варто спробувати кожному з тих лікарів, які прагнуть знати більше і більше заробляти!**

У світі щорічно на 37 % збільшується питома вага лікарів, які обирають онлайн-БПР для заощадження власного часу, коштів на поїздки, можливості широкого вибору та наявності контролю якості освітнього контенту з боку професійних асоціацій. Завдяки технологіям та напрацюванням контенту БПР з боку УАДН (УАН) безперервний професійний розвиток у режимі онлайн 24/7 більше доступний українським нефрологам. Маємо надію, що МОЗ та НЗСУ зроблять все залежне, щоб у 2020 році гроші «прийшли за пацієнтами» на вторинний рівень і нефрологи почали більше заробляти, якісно виконуючи свою професійну роботу. Саме професійний рівень знань лікаря й якість медичної допомоги будуть критеріями виплати коштів та їх кількості для тієї чи іншої лікарні, для того чи іншого лікаря. Закликаємо всіх лікарів: не зволькайте!

Отже, алгоритм дії для дитячих нефрологів, нефрологів та лікарів суміжних дисциплін (для гарантованого отримання 50 БПР) має такий вигляд:

1. Вступити в УАДН (УАН) або підтвердити своє членство на 2020 рік шляхом сплати членського внеску у 1000 гривень. Цей внесок автоматично гарантує членство в ESPN із відповідними привілеями європейської асоціації (<https://www.espn-online.org/become-a-member/>), безоплатну участь у двох нефрологічних конференціях в Україні (День нирки та REENA), отримання безпроцентної кредитної лінії від банку шляхом безкоштовного отримання платіжної картки для БПР.

2. Пройти/підтвердити реєстрацію на Аксемедін (через приєднання) до УАДН (УАН).

3. Скласти своє резюме лікаря та автоматично отримати портфоліо МОЗ на Аксемедін.

4. Вибрати на Аксемедін пакет БПР (із привілеями члена УАДН (УАН) та затвердженою асоціацією освітньою траєкторією для нефрологів та інших спеціальностей).

5. Безперервно професійно розвиватись у зручний час та набирати бали БПР на контенті тих провайдерів БПР, які будуть рекомендовані УАДН (УАН) та який буде обрано лікарем (курси, матеріали, ТУ тощо).

6. Відповідно до наказу МОЗ кожному лікарю у період із січня по березень наступного року необхідно надсилати своє особисте освітнє портфоліо до атестаційних комісій. Варто зауважити, що Аксемедін надає таку послугу всім членам УАДН (УАН) в межах підписаних меморандумів.

7. Порадити Аксемедін та Українську асоціацію дитячих нефрологів своїм колегам.

Реєструйтесь на Аксемедін, приєднуйтесь до Української асоціації дитячих нефрологів, отримуйте пільги як члени асоціації, безперервно професійно розвивайтесь, приймайте правильні клінічні рішення та більше заробляйте!

Отримано/Received 17.10.2019

Рецензовано/Revised 25.10.2019

Прийнято до друку/Accepted 26.10.2019 ■